

«Тасдиқ мекунам»

ректори Донишгоҳи давлатии молия
ва иқтисоди Тоҷикистон н.и.и.,
дотсент Абдуалимзода Ҳ.А.

с.2022

СУРАТЧАЛАСАИ № 5

Чаласаи шурои олимони факултети молия ва қарзи
ДДМИТ

аз “29” 12 соли 2022, протоколи №5 ш. Душанбе

Раисикунанда: Нурализода Амрулло Нурулло, номзади илмҳои
иқтисодӣ, дотсент, декани факултети молия ва қарзӣ ДДМИТ

Котиб: Махшулов Саидхуҷа Ҷумъаевич., номзади илмҳои иқтисодӣ,
и.в, дотсенти кафедраи фаъолияти бонкии ДДМИТ

Иштирок каранд: н.и.и., профессор Бегматов А.А., д.и.и., профессор
Кошонова М., н.и.и., дотсент Оймаҳмадов Г.Н., н.и.и., дотсент Давлатов
Х.М., н.и.и., дотсент Муслихова Т.Т., н.и.и., дотсент Қараев Р.Х., н.и.и.,
дотсент Хоҷахонов А., н.и.и., дотсент Махшулов С.Ҷ., н.и.и., Сафаров
Қ.С., н.и.и., Шоасалов Н.Қ., н.и.и., Хоҷаев Б.Б., н.и.и., Қосимов Ф., н.и.и.
Қудратова Ф.Р. муаллими калон Зубайдов Ҷ., ассистентон Қодиров Ҷ.,
Давлатзода Д.Ш., Абдулҳаев Ҳ., Маҷидов Н.

Иштирокдорони гайри аъзо: д.и.и., профессор Қандиёрова Д.А., н.и.и.,
профессор Насриддинов Ф.Б., н.и.и., дотсент Убайдов Ф.С., н.и.и.,
дотсент Убайдуллоев Ф., муаллимони калон Махмадкаримов Х.Ш.,
Раҳимова А.В., Азизқулов Б., Аҳмедов Х., ассистентон Латипова Г.С.,
Ҷумаев И.К., Ҷиҳонов З.А., Аъзамова Т.Т., Валиев А., Солиев Н., Нуров
М.К.

РЌЗНОМАИ ЧАЛАСА:

1. Муҳокимаи диссертатсияи унвончӯи кафедраи фаъолияти бонкӣ Дембегиев Мисралӣ Сафармадович дар мавзуи «Бозори хизматрасониҳои бонкӣ: ташаккул ва рушди он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.07 – «молия, муомилоти пулӣ ва қарз» пешкаш гардидааст.

Роҳбари илмӣ: доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор, Директори институти иқтисодиёт ва демографияи АМИТ Шариф Раҳимзода (ҳузур доштанд).

Муқарризони расмӣ:

Шарипов Баҳром Маҳмудович-доктори илмҳои иқтисодӣ, профессори кафедраи фаъолияти бонкии Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон (ҳузур доштанд)

Одиназода Комрон Саидаброр- номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсенти кафедраи назарияи иқтисодӣ ва фаъолияти соҳибкории Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон (ҳузур доштанд)

Шунида шуд: Баромади унвончӯ Дембегиев Мисралӣ Сафармадович, дар мавзуи «Бозори хизматрасониҳои бонкӣ: ташаккул ва рушди он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», оиди мазмун ва навиғони илмӣ, нуқтаҳои ҳимояшаванда ва масъалаҳои таҳқиқоти рисолаи номзадии ба муҳокима пешниҳодшуда маълумот дода, қайд намуд, ки гузариш ба муносибатҳои бозорӣ зарурияти таҷдид ва азнавсозии тамоми самтҳои муҳими иқтисодиёт, аз ҷумла бозори хизматрасониҳои бонкиро ба миён овард. Дар солҳои соҳибистиқлолии кишвар ба ҳам пайвастанӣ равандҳои ва ҷараёнҳои муносибатҳои бозорӣ ва паҳн шудани хизматрасониҳои муосири бонкӣ дар иқтисодиёт, ки боиси рушди вазъи иҷтимоӣ-иқтисодии мамлакат мегардад, торафт аҳамияти бештар пайдо мекунад.

Дар шароити имрӯзаи Тоҷикистон яке аз унсурҳои асосии низоми иқтисодиёти муосир рушди бозори хизматрасониҳои бонкӣ дар заминаи ҳамоҳангсозии он ба самтҳои афзалиятноки иқтисодӣ мебошад. Пайваста зиёд шудани талабот ба амалиёт ва хизматрасониҳои бонкӣ ва дар баробари он зарурати кам кардани сатҳи хавфҳои амалиётӣ ва коҳиш додани шумораи амалиётҳои хатарнок ислоҳоти ҷиддиро тақозо менамояд. Дар бозори хизматрасонии бонкӣ тағйиротҳои сохторӣ ва гурӯҳбандии марҳалаҳои рушди он бо дарназардошти сатҳи талаботи ҷомеа арзёбии ҷиддиро тақозо намуда, роҳҳои имконпазири рушди матақобиларо бо иқтисодиёт тақозо менамояд.

Солҳои охир вобаста ба мушкилотҳои мавҷудай бозори хизматрасониҳои бонкӣ дар самти амалиёт тавассути кортҳои пардохтӣ, хизматрасониҳои муосири бонкӣ, амалиётҳои қарзӣ ва монанди инҳо зарурати таҳқиқотҳои бештарро ба миён овардааст.

Дар шароити имрӯза зарур аст, ки ҷиҳати такмил ва баланд бардоштани фарогирии молиявии аҳоли дар бозори хизматрасониҳои бонкӣ мафҳумҳои наवे, ки механизми фаъолияти соҳаҳои гуногуни иҷтимоию иқтисодиро инъикос менамоянд истифода шаванд. Бозори хизматрасониҳои бонкӣ дар замони истиқлолият фарогир ва таъсиррасон ба тамоми ҷомеаи имрӯза мебошад. Вобаста ба талаботи ҷомеа расонидани хизматрасониҳои босифати бонкӣ ба субъектҳои гуногуни иқтисодӣ дар шароити мавҷудияти рақобати комил тавассути институтҳои бонкӣ ҳамчун заминаи инфраструктураи истеҳсол ва пешниҳоди хизматрасонии бонкӣ барои эҳтиёҷоти корхонаҳои истеҳсолиӣ яке аз шартҳои асосии рақобатпазирӣ ташкilotҳои қарзӣ мебошад. Ҳамчунин баланд бардоштани дараҷа ва сифати зиндагонии аҳоли бо фарогирии молиявӣ хизматрасониҳои бонкӣ алоқамандӣ дошта, ҷустуҷӯи механизмҳои нави ҳавасмандгардонии ҷалби мизоҷон яке аз

муқаррароти асосии ислоҳоти сатҳи хизматрасониҳои бонкӣ аст. Аз ин рӯ, таҳияи равишҳои бозори хизматрасониҳои бонкӣ, муайян кардани механизми фаъолият ва баҳодиҳии самаранокии иҷтимоию иқтисодии бозори хизматрасониҳои бонкӣ мубрам ва зарурӣ ба ҳисоб меравад.

Дар рафти баррасии масъала аз ҷониби иштирокчиён ба унвонҷӯ саволҳо дода шуд:

Оймаҳмадов Г.: Ташаккури зиёд, муҳтарам Дембегиев Мисралӣ, ман ду савол доштам.

Саволи якум: Дар таҳқиқоти илмӣ худ кадом шаклҳои нави хизматрасониҳои бонкиро Шумо пешниҳод намудед?

Саволи дуюм: Дар шароити имрӯза кадом шаклҳои хизматрасониҳои бонкӣ дорои хавф мебошанд?

Дембегиев М.С.: Ташаккур, муҳтарам номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент Оймаҳмадов Гулмаҳмад Негмаҳмадович!

Посухи мо ба саволи якум: Тар таҳқиқоти анҷомдодаи худ мо ба шаклҳои муосиртарини хизматрасониҳои бонкие, ки ҳоси замони муосир мебошанд албатта ин хизматрасонии эквайрингӣ, хизматрасонӣ тавассути кивикашелок, СМС банкинг, интернет банкинг, бонкдорӣи мобилӣ ва як қатор хизматрасониҳои дигаре, ки тавассути техникаву технологияи муосир истифода мегарданд корбарӣ намудем.

Посухи мо ба саволи дуюм: Дар шароити имрӯза ягон шакли хизматрасониҳои бонкӣ дорои хавф намебошад. Зеро ҳама амалиётҳое, ки хусусияти ғайринақдӣ доранд ва тавассути техникаву технологияи муосир анҷом дода мешаванд хавфи кам доранд.

Шарипов Б.М.: Ташаккури зиёд, муҳтарам Дембегиев Мисралӣ, ман се савол доштам.

Саволи якум: Мафҳуми хизматрасониҳои бонкӣ ва элементҳои онро номбар кунед?

Саволи дуюм: Ҳиссаи бозори хизматрасониҳои бонкиро бештар кадом намуди хизматрасонӣ дар бар мегирад?

Саволи сеюм: Дар бозори хизматрасониҳои бонкӣ кадом институтҳои молиявӣ иштирок менамоянд?

Дембегиев М.С.: Ташаккур, муҳтарам доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор Шарипов Баҳром Маҳмудович!

Посухи мо ба саволи якум: Бозори хизматрасониҳои бонкӣ қисми ҷудонашавандаи бозори молиявии кишвар буда, дар ҷалбу истифодаи самараноки воситаҳои молиявии муваққатан озоди шахсони воқеию ҳуқуқӣ барои рушди иқтисодиёти мамлакат саҳми арзанда дорад. Рушди бозори хизматрасониҳои бонкӣ аз ташаккули истифодаи хизматрасониҳои оддӣ бонкӣ шурӯъ шуда, то сатҳи имрӯза расидааст.

Посухи мо ба саволи дуюм: Дар шароити имрӯза ҳиссаи бозори хизматрасониҳои бонкӣ ба амалиёт тавассути қортҳои пардохтӣ, қарздиҳӣ, қабули амонату пасандозҳо ва ҳисоббаробаркуниҳо дохил мешавад.

Посухи мо ба саволи сеюм: Қайд кардан зарур аст, ки доираи фаъолияти бозори хизматрасониҳои бонкӣ васеъ буда, иштирокчиёни ин бозор низ беаҳдуд мебошанд. Иштирокчиёни асосӣ бозори хизматрасониҳо, тамоми институтҳои молиявӣ ва шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ мебошанд.

Убайдов Ф.С.: Ташаккури зиёд, муҳтарам Дембегиев Мисралӣ, ман як савол доштам.

Саволи якум: Муаммои асосии хизматрасонӣ тавассути банкоматҳо аз чӣ иборат аст ва бештар дар ин самт чи мушкилот ҷой дорад?

Дембегиев М.С.: Ташаккур, муҳтарам номзоди илмҳои иқтисодӣ, дотсент Убайдов Фаҳридди Сайфиддинович!

Посухи мо ба саволи якум: Албатта, ба ҳамаи мову Шумо маълум аст, ки проблемаи хизматрасонии банкоматҳо, ки бо пули нақд асос меёбад ин проблемаи муваққатист ва ҳар охири моҳ бо сабаби таҷамуми маошгирандагон ба вуҷуд меояд ва ин ҳалшаванда мебошад.

Қандиёрова Д.А.: Ташаккури зиёд, муҳтарам Дембегиев Мисралӣ, ман ду савол доштам.

Саволи якум: Дар бозори бонкӣ кӣ харидор ва кӣ фурӯшанда мебошад?

Саволи дуюм: Ҳоло вазъи низоми бонкӣ дар кадом ҳолат қарор дорад?

Дембегиев М.С.: Ташаккур, муҳтарам доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор Қандиёрова Дилбар Аблоқуловна!

Посухи мо ба саволи якум: Маълум аст, ки дар бозори хизматрасониҳои бонкӣ фурӯшанда ҷамъи бонкҳои тиҷоратӣ, бонкҳои давлатӣ ва дигар ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ маҳсуб меёбанд. Харидорон бошанд, тамоми шахсони ҳуқуқӣ ва воқеие, ки аз амалиёт ва хизматрасониҳои бонкӣ истифода менамоянд ҳисоб мешаванд.

Посухи мо ба саволи дуюм: Низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон айни замон дар ҳолати хуб қарор дошта, ҷои он бонкҳои тиҷоратие, ки қабилiaти пардохтпазирии худро гум намуда, муфлис шуданд, ҷои онҳоро дигар бонкҳо гирифта вазифаҳои онҳоро иҷро менамоянд.

Ҷаборова М.: Ташаккури зиёд, муҳтарам Дембегиев Мисралӣ, ман як савол доштам?

Саволи якум: Дар шароити имрӯза кадом шакли хизматрасонии бонкӣ самаранок мебошад?

Дембегиев М.С.: Ташаккур, муҳтарам муаллими калон, Ҷаборова Мадина!

Посухи мо ба саволи якум: Дар шароити имрӯза тамоми амалиётҳои ғайринақдие, ки ба воситаи техникаву технологияи муосир амалӣ карда мешаванд самаранок мебошанд.

Баъдан роҳбари илмии унвонҷӯ д.и.и., профессор Шариф Раҳимзода тақризи ба рисолаи диссертатсионии Дембегиев Мисралӣ Сафармадович навиштаи худро ироа намуда, рисолаи мазкурро ҳамчун кори анҷомёфта ба ҳимоя тавсия дод.

Сипас, муқарризон Шарипов Б.М.- доктори илмҳои иқтисодӣ, профессори кафедраи фаъолияти бонкии Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон ва Одиназода Комрон Саидаброр- номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсенти кафедраи назарияи иқтисодӣ ва фаъолияти соҳибкории Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон баромад намуда, рисоларо ҳамчун кори анҷомёфта ба ҳимоя тавсия доданд (тақризҳо замима мегарданд).

Дар муҳокимаи диссертатсияи мазкур ба ҳайси муқарризони ғайрирасмӣ, н.и.и., профессор Бегматов А.А., н.и.и., дотсент Оймаҳмадов Г.Н., д.и.и., профессор Кошонова М.Р., н.и.и., профессор Қараев Р.Х., н.и.и., дотсент Давлатов Х.М., н.и.и., и.в., дотсент Махшулов С.Ҷ., баромад намуданд.

Баромадкунандагон дар рафти муҳокимаи диссертатсия муҳиммияти мавзӯи таҳқиқотро қайд карда, саҳми унвонҷӯро дар тадқиқоту баррасии масъалаҳои назариявӣ ва амалии мавзӯи мазкур муҳим арзёбӣ намуданд ва унвонҷӯ оиди мукамалгардонии ваъзи қисматҳои диссертатсия тавсияҳои мушаххас доданд.

Қайд карда шуд, ки Дембегиев Мисралӣ Сафармадович муҳаққиқи ҷавони кордон, боинтизом ва пурмасъул буда, муаллифи чандин таълифоти илмӣ, иштирокчии як қатор конференсия ва семинарҳои илмӣ-амалӣ ва назариявии байналмилалӣ, ҷумҳуриявӣ ва дохилидонишгоҳӣ мебошад.

Дар доираи мавзуъ муқарризони расмӣ ва ғайрирасмӣ эродҳо ва андешаҳоеро изҳор доштанд, ки ба мушаххасу возеҳтар баён намудани нуқтаҳои алоҳидаи диссертатсия, нисбатан муфассал шарҳ додани ҷанбаҳои, ки бозори хизматрасониҳои бонкиро бо тамоми ҷузъиётҳои он инъикос менамояд муҳим арзёбӣ намуда, саҳми назарраси таҳқиқоти анҷомгардидаро дар рушди низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳим баён намуда, доир ба арзёбии самаранокии мавзуи таҳқиқшаванда, нигаронида шудаанд.

Дембегиев Мисралӣ Сафармадович ба эродҳои муқарризони расмӣ ва ғайрирасмӣ ҷавобу шарҳҳои муфассал дод. Сипас лоиҳаи хулосаи факултети молия ва қарз, ки дар асоси баромади муқарризони ва дигар баромадкунандагон омода карда шудааст, шунда шуд.

Пас аз шунидан ва муҳокимаи диссертатсияи Дембегиев Мисралӣ Сафармадович «Бозори хизматрасониҳои бонкӣ: ташаккул ва рушди он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.07 – “молия, муомилоти пулӣ ва қарз» пешкаш гардидааст, (роҳбари илмӣ – доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор Шариф Раҳимзода, дар асоси тақризҳои тақриздиханда - баромади муқарризони расмӣ: доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор Шарипов Баҳром Маҳмудович ва номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент Одиназода Комрон инчунин, баромади муқарризони ғайрирасмӣ:

1. д.и.и., профессор Кошонова М.Р.
2. н.и.и., профессор Бегматов А.А.
3. н.и.и., дотсент Қараев Р.Х.
4. н.и.и., дотсент Оймаҳмадов Г.Н.
5. н.и.и., дотсент Давлатов Х.М.
6. н.и.и., дотсент Махшулов С.Ҷ.

ҚАРОР ҚАБУЛ КАРДА ШУД

1. Диссертатсияи Дембегиев Мисралӣ Сафармадович «Бозори хизматрасониҳои бонкӣ: ташаккул ва рушди он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.07 – “молия, муомилоти пулӣ ва қарз” ба талаботи тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати

Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, №267 тасдиқ гардидааст, ҷавобгӯ мебошад.

2. Корҳои ҷопшуда мундариҷаи асосии диссертатсияро инъикос мекунанд.

3. Ба Дембегиев Мисралӣ Сафармадович дар бораи дуруст ба расмӣ дароварда шудани диссертатсия ва пешниҳоди он ба экспертизаи даври навбатӣ ба Шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-014 назди Донишгоҳи давлатии молия аз рӯйи ихтисоси 08.00.07 –“Молия, муомилоти пул ва қарз” иҷозат дода шавад;

Қарор дар маҷлиси Шӯрои олимони факултети молия ва қарзи Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон, Протоколи № 5 аз “29” 12 соли 2022 қабул гардидааст.

Дар маҷлис иштирок доштанд: 22 нафар. Натиҷаи овоздиҳии кушод: “тарafdор”-22 нафар; “зид” – нест; “бетараф” – нест.

Раиси маҷлис

Декани факултети молия ва қарз,
н.и.и., дотсент

Нурализода А.Н.

Котиби илмӣ

н.и.и., дотсент

Муқарриз,

Доктори илмҳои иқтисодӣ, профессори
кафедраи фаъолияти бонкии ДДМИТ

Махшулов С.Ҷ.

Шарипов Б.М.

Муқарриз,

Номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсенти
кафедраи назарияи иқтисодӣ ва фаъолияти
соҳибкории ДБССТ

Одиназода К.С.

Дурустии имзоҳои А.Н.Нурализода, С.Ҷ. Махшулов ва Б.М. Шариповро тасдиқ мекунам

Сардори шӯбаи кадрҳо
ва корҳои махсуси ДДМИТ

Шарипов У.А.

Дурустии имзои Одиназода К.С.-ро тасдиқ менамоям:

Сардори раёсати кадрҳо

ва корҳои махсуси ДБССТ

Ҷураев Ш.Н.

